

פרוטוקול מס' 8

מישיבת ועדת הכנסת
מיום ג' כ"א בטבת תשל"ל - 30.12.69 בשעה 8.30

נ כ ח ו :

חברי הוועדה:

היו"ר - מ. ברעם
ר. ארזי
ש. ארליך
מ. ביבי
י. גולן
ש. י. גרוס
ז. המר
א. הראל
א. זילברברג
מ. זר
א. חביבי
י. נבון
י. נחושטן
א. עופר
א. רזיאל-נאור
י. רפאל

מוזמנים:

ר. ברקת - יושב-ראש הכנסת
ח. ליאור - מזכיר הכנסת
ק. ארן - סגן מזכיר הכנסת
י. בנגל - קצין הכנסת
ז. שר - יועץ משפטי
ח. פכיל - יו"ר רשות השידור
ש. אלמוג - מנכ"ל רשות השידור
ח. פינסקר - ממונה בפועל על הטלוויזיה

מזכירת הוועדה: מ. ברפי

רשמה: נ. רינגלר

א. המלצת הוועדה על בחירת יושב-ראש ועדת הכלכלה; סדר-היום:

- ב. הרכב הוועדה המשותפת אשר תדון ב: 1. חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול) תשכ"ט-1969; 2. חוק לתיקון פקודת העבריים הצעירים, תשכ"ט-1969;
- ג. הרכב ועדת המשנה של ועדת החוקה, חוק ומשפט לחוקי יסוד; המלצת הוועדה על בחירת יושב-ראש ועדת המשנה לחוקי יסוד;
- ד. נציגות סיעת ע"מ במעמד של משקיף בוועדה העבודה;
- ה. בחירת ממלא מקום של יושב-ראש הכנסת בזמן העדרו מן הארץ;
- ו. הקצבת זמן לדיון בריבוי הנפגעים בתאונות דרכים - הצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת המר;
- ז. המשך הדיון בהצעת יושב-ראש הוועדה בענין חלוקת הצעות לסדר-היום והצעות חוק פרטיות בין הסיעות;
- ח. סדרי הפעלת שידורי הטלוויזיה מהכנסת.

היו"ר ס. ברעם: אני פותח את הישיבה.

א. ומלצת הוועדה על בחירת יושב-ראש ועדת הכלכלה

בשבוע שעבר המלצנו על חבר-הכנסת אברהם שכטרמן שימש כיושב-ראש ועדת הכלכלה של הכנסת והתברר לנו כי חבר-הכנסת שכטרמן אינו נמנה עדיין על חברי ועדת הכלכלה. עלינו להמליץ מחדש על בחירת יושב-ראש לוועדת הכלכלה.

ר. ארזי: אנקש את היושב-ראש להסב תשומת ליבן של הסייעות שתדאגנה קודם כל לגרר אם היושב-ראש המוצע על ידן הוא חבר הוועדה, כך נמנע הצבעות חוזרות.

היו"ר ס. ברעם: אני אפנה תשומת ליבן של הסייעות לכך. כידוע סיעת גח"ל המליצה על חבר-הכנסת אברהם שכטרמן כיושב-ראש ועדת הכלכלה.

ה צ ב ע ה

הוחלט: להמליץ מחדש על חבר-הכנסת אברהם שכטרמן כיושב-ראש ועדת הכלכלה. המלצה זו באה כי בעת ההמלצה הקודמת לא נמנה חבר-הכנסת שכטרמן על חברי ועדת הכלכלה.

ב. הרכב הוועדה ומשותפת אשר תדון ב: 1. חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), תשכ"ט-1969; 2. חוק לתיקון פקודת העבריינים הצעירים, תשכ"ט-1969.

בשבוע שעבר החלטנו כי תקום ועדה משותפת של ועדת השירותים הציבוריים וועדת החוקה, חוק ומשפט, אשר תדון בחוקים: 1. חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), תשכ"ט-1969; 2. חוק לתיקון פקודת העבריינים הצעירים, תשכ"ט-1969. הודעתי כי לישיבה הבאה אציע את הרכב הוועדה. לפי התקנון צריך להיות מספר החברים שישתתפו בוועדה המשותפת זוגי. יושבת-ראש הוועדה המשותפת תהיה חברת-הכנסת חיה גרוסמן.

אני מציע כי הוועדה תורכב מ-18 חברים ובה יהיו מיוצגים: 9 חברי המערך; 4 חברי גח"ל; 2 חברי המפד"ל; 1 חבר אג"י; 1 חבר ל"ע; 1 חבר ע"מ.

ה צ ב ע ה

הוחלט: הוועדה המשותפת של ועדת השירותים הציבוריים וועדת החוקה, חוק ומשפט, אשר תדון בחוקים הנ"ל תורכב מ-18 חברים ויהיו מיוצגים בה: סיעת המערך - 9 חברים; סיעת גח"ל - 4 חברים; סיעת המפד"ל - 2 חברים; סיעת אג"י - חבר אחד; סיעת ל"ע - חבר אחד; סיעת ע"מ - חבר אחד.

ג. הרכב ועדת המשנה של ועדת החוקה, חוק ומשפט לחוקי יסוד; המלצת הוועדה על בחירת יושב-ראש ועדת המשנה לחוקי יסוד.

א. בכנסת הששית היו 11 חברים בוועדת המשנה של ועדת החוקה, חוק ומשפט לחוקי יסוד וההרכב הסייעתי בוועדה היה: המערך - 6 חברים; גח"ל - 2 חברים; מפד"ל - חבר אחד; אג"י - חבר אחד; ל"ע - חבר אחד.

אני מציע שנמליץ בפני ועדת החוקה, חוק ומשפט להפעיל את ועדת המשנה לחוקי יסוד בהרכב של 15 חברים ובוועדה יהיו מיוצגים: המערך - 7 חברים; גח"ל - 3 חברים; מפד"ל - 2 חברים; אג"י - חבר אחד; ל"ע - חבר אחד; ע"מ - חבר אחד.

היו"ר מ. ברעם:

ב. ישנה הצעה מטעם סיעת גח"ל להמליץ בפני ועדת החוקה, חוק ומשפט לבחור בחבר-הכנסת בנימין הלוי כיושב-ראש ועדת המשנה של ועדת החוקה, חוק ומשפט לחוקי יסוד.

אני בעד כך שנמליץ בפני ועדת החוקה, חוק ומשפט לבחור בחבר-הכנסת בנימין הלוי כיושב-ראש ועדת המשנה של ועדת החוקה, חוק ומשפט לחוקי יסוד.

ה צ ב ע ה

הוחלט: א. ועדת המשנה של ועדת החוקה, חוק ומשפט לחוקי יסוד תורכב מ-15 חברים וייוצגו בה: המערך - 7 חברים; גח"ל - 3 חברים; מפד"ל - 2 חברים; אג"י - חבר אחד; ל"ע - חבר אחד; ע"מ - חבר אחד;

ב. להמליץ בפני ועדת החוקה, חוק ומשפט לבחור בחבר-הכנסת בנימין הלוי כיושב-ראש ועדת המשנה של ועדת החוקה, חוק ומשפט לחוקי יסוד.

ד. נציגות סיעת ע"מ במעמד של משקיף בוועדת העבודה

ברצוני להקריא בפניכם את המכתב שקיבלתי מטעם: סיעת ע"מ וזה לשונו: "בהמשך לשיחות שקיימנו בדבר תביעתנו למתן ששה מקומות בוועדות לסייעתנו, בהתאם לכוחה בכנסת, קיימתי, לפי הצעתך, שיחה עם היועץ המשפטי לבדיקת האפשרות של הגדלת מספר חברי אחת הוועדות (כוונתנו היתה לוועדת העבודה), כדי לאפשר לנו נציגות מלאה בוועדה זו. היועץ המשפטי הבין לצורך למצוא פתרון של שוויון עם הסייעות האחרות בנות ארבע חברים, אך לגבי הצעתנו הקונקרטיה, דעתו היתה כי הגדלה כזאת תיצור מצידה בעיות נוספות, והוא נמנע על כן מלהמליץ על פתרון זה. רשמנו לפנינו כי גם לדעתך יש לחפש דרך כדי לתקן את העיוות שנוצר. אנו מניחים כי אם תעלה במשך הזמן הצעה אחרת בכוון זה, תתמוך בה. לכן החלטנו שלא להשהות את איוש המקומות השמורים לנו בוועדות. ברצוני להדגיש כי אין אנו משלימים עם מעמד של משקיף בוועדה הששית, וכי שליחת נציג לוועדת העבודה אינה פוגעת בזכותנו לחברות מלאה בשש ועדות. כל האסור לעיל אינו מתייחס לשאלה של ערעורנו העקרוני על ההרכב הצרכי של ועדת החוץ והבטחון וועדת הכספים - על טהרת הסייעות הקואליציוניות, אולם בכך נטפל בנפרד... אנו מציעים את חבר-הכנסת יגאל הורביץ שישמש כנציג במעמד של משקיף בוועדת העבודה, לפי שעה, בלי לפגוע בזכותנו לחברות מלאה." חתום חבר-הכנסת מאיר אביזוהר.

שמחתי לקבל את המכתב כי בזה מודיעה לנו סיעת ע"מ כי קיבלה את הצעתי ומאחר ואין אפשרות להגדיל את מספר חברי הוועדה הם מציעים נציג סיעת ע"מ במעמד של משקיף בוועדת העבודה.

אני מציע כי ועדת הכנסת תמליץ פה אחד בפני ועדת העבודה כי מעתה ישתתף נציג רשימת ע"מ - חבר-הכנסת הורביץ - כמשקיף או כחבר בזכות דעה מייצגת. אין לי ספק שההצעה תתקבל גם בוועדת העבודה.

א. רזיאל-באור:

אין לי שום התנגדות שסייעת ע"מ תשתתף בוועדת העבודה, אך אני מבקשת כי נהיה זהירים בצירוף משקיפים לוועדות, דבר זה לא היה מקובל עד כה ויש לחשוב עליו. גם אם מציינים: מבלי שהדבר ישמש תקדים, התקדים נוצר ואני בטוחה שנעמוד בפני דרישות נוספות בעלות משמעות אחרת.

עם כל אי התנגדותי שסייעת ע"מ תצטרף לוועדת העבודה, מבקשת אני לשקול אולי מוטב לתת לה חברות ולא משקיף בוועדה.

היו"ר מ. ברעם:

בדרך-כלל ענייני המשקיפים הם לא עניינה של ועדת הכנסת, אלא של הוועדה הנוגעת בדבר, אך ענין זה הוא מיוחד במינו והיועץ המשפטי סמך ידו על ההחלטה,

היו"ר מ. ברעם:

כי אין באפשרותנו להרחיב את מסגרת חברי הוועדה.

אני מבין שבענין זה צריכה להחליט ועדת העבודה ולא ועדת הכנסת, אך אם ועדת הכנסת תמליץ פה אחד בפני ועדת העבודה שנציג ע"מ ישמש כמשקיף בוועדת העבודה - הבעיה תיפתר.

י. רפאל:
ועדת הכנסת יכולה לשמש כמתווך, אך אינה יכולה להחליט, ההחלטה נתונה בידי כל ועדה וועדה. הדגש צריך להיות על "פה אחד". אני מציע כי נציין ששמענו, אך לא החלטנו.

היו"ר מ. ברעם:
אני מקבל את הצעת חבר-הכנסת רפאל, אך אני מבקש שיצויין כי ההצעה שהצעת לסייע ע"מ היתה במסגרת ועדת הכנסת וכל הסייעות סמכו ידיהן על כך.

סוכם:
חברי הוועדה סמכו ידיהם פה אחד על כך שנציג סיעת ע"מ ישתתף בדיוני ועדת העבודה כמשקיף.

ה. בחירת ממלא מקום של יושב-ראש הכנסת בזמן העדרו מן הארץ

קיבלתי מכתב מיושב-ראש הכנסת בו כתוב: "בהתאם לסעיף 20א לחוק יסוד: הכנסת (תיקון מס' 4), הדיני מודיע לוועדת הכנסת כי בימים הקרובים אצא את גבולות המדינה ועל ועדת הכנסת לבחור בהתאם לסעיף 20א (ד), את הסגן ליושב-ראש שימלא את מקומי עד שובי. אעדר מן הארץ תקופה קצרה בלבד."

ז. שר:
חוק-יסוד: הכנסת (תיקון מס' 4) שנתקבל בכנסת במרס 1967 קובע: "20א (א) יצא יושב-ראש הכנסת את גבולות המדינה, ימלא סגן ליושב-ראש את מקומו עד שישוב. היושב-ראש"; "ד) הסגן ליושב-ראש שיכהן כממלא מקום של יושב-ראש הכנסת או כיושב-ראש הכנסת בפועל הוא הסגן שנבחר לכך על-ידי ועדת הכנסת."

ח. ליאור:
בנובמבר 1968, כאשר יצאה משלחת של הכנסת לצרפת בראשותו של יושב-ראש הכנסת, נבחרה הגב' נצר למלא מקומו של יושב-ראש הכנסת בזמן העדרו מן הארץ.

ט. ביבי:
אני מציע לבחור בסגן ליושב-ראש הכנסת נבון למלא מקומו של יושב-ראש הכנסת.

ה צ ב ע ה

הוחלט:
בהתאם לסעיף 20א (ד) לחוק יסוד: הכנסת (תיקון מס' 4), לבחור את סגן יושב-ראש הכנסת, חבר-הכנסת יצחק נבון, למלא מקומו של יושב-ראש הכנסת בעת העדרו מן הארץ.

היו"ר מ. ברעם:
אני מברך את חבר-הכנסת נבון שנבחר כממלא מקום ליושב-ראש הכנסת. אני מאחל לך הצלחה בעבודתך.

ו. הקצבת זמן לדיון בריבוי הנפגעים בתאונות דרכים - הצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת ז. זמר

אני מציע להקציב 3 שעות לדיון בהצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת זמר בענין ריבוי הנפגעים בתאונות דרכים. הדיון יהיה דיון סיעתי.

ה צ ב ע ה

הוחלט: להקציב 3 שעות לדיון.

היו"ר ס. ברעם:

ז. המשך הדיון בהצעת יושב-ראש הוועדה בענין חלוקת הצעות לסדר-היום והצעת חוק פרטיות בין הסיעות

היועץ המשפטי שלנו הכין את התיקונים להצעה, כפי שהוחלט בישיבה הקודמת.

י. נחושתן:

בדקנו מחדש את החלוקה ואנו חושבים כי סיעתנו מקופחת לעומת אותן סיעות הקואליציה. ההבדל העיקרי הוא בינינו לבין סיעת המערך. למערך, כולל הסיעות הערביות, יש 18 הצעות לסדר-היום ו-18 הצעות חוק פרטיות, ואילו לסיעת גח"ל יש 7 הצעות לסדר-היום ו-7 הצעות חוק פרטיות בלבד. סגן ראש הממשלה הודיע בתחילת מושב הכנסת כי הסיעות הערביות הן בתוך סיעת המערך.

היו"ר ס. ברעם:

כיושב-ראש סיעת המערך הודעת בוועדה המסדרת כי הסיעות הערביות אינן כלולות בסיעת המערך, כך גם חילקנו את החברים בוועדות.

י. נחושתן:

אני מציע חלוקה זו: לכלול את הסיעות שיתוף ואחווה וקידמה ופתוח במערך, והמערך יקבל 15 הצעות לסדר-היום ו-15 הצעות חוק פרטיות; כך תישמר פרופורציה נכונה של 7:15.

י. רפאל:

א. אינני מקבל את ההגיון של מתן עדיפות לסיעות האופוזיציה על-פני סיעות הקואליציה, הזכויות בכנסת אינן מתחלקות לפי אופוזיציה וקואליציה. לכל חבר-הכנסת יש זכויות שוות, ולכל קבוצת חברים יש זכויות שוות, הזכויות אינן משתנות בהתאם להשתייכות למחנה מסויים;

ב. איננו מקבל את החלוקה בהצעת יושב-ראש הוועדה. ההצעה דורשת עיון מחדש. יכול להיות רק הסדר, כי מעל לכל עומדת ההבחה של זכויות שוות. אינני מבין מדוע לסיעת אג"י המונה 4 חברים בקבעו 4 הצעות ואילו לסיעת המפד"ל המונה 12 חברים בקבעו 3 הצעות בלבד. היחס הוא פי 4!

אני חושב שמוקדם מאוד להצביע על ההחלטה, ההצעה דורשת עיון מחדש.

היו"ר ס. ברעם:

אם קיים ערעור על העקרון צריך להצביע עליו, העקרון התברר די בוועדה. הנשק שנקרא הצעות לסדר-היום הוא בעיקר לאופוזיציה. קבענו מתן עדיפות לסיעות האופוזיציה ואף חבר לא חלק על עקרון זה, גם בשיחה המוקדמת.

קבענו 2 הצעות מינימום לכל סיעה, מדוע עלינו לקפח דוקא את הסיעות הערביות?

קיבלנו את הצעתו של חבר-הכנסת נבון שהציע (טעיף 8): "סיעות הקואליציה רשאיות במסגרת סיעות הקואליציה, וסיעות האופוזיציה רשאיות במסגרת סיעות האופוזיציה, להעביר אחת לרעותה את הזכות להגיש הצעות לסדר-היום או הצעות חוק של חברי כנסת." אם הסיעות הערביות לא תנצלנה את ההצעות העומדות לרשותן תעבור מכסת ההצעות שלא נוצלה לסיעות אחרות בקואליציה, אך איננו יכולים למחוק את הסיעות הערביות מהרשימה.

ש. ארליך:

הבעיה אינה קיפוח סיעות המיעוטים, אלא מתן עדיפות לסיעות המערך, משום שבמשא-ומתן הקואליציוני הודיעו האנשים המוסמכים ביותר בסיעת המערך כי הסיעה מונה 60 חברים ולא 56 חברים. כן רואה אני שמקומות ישיבתן של סיעות המיעוטים הוא עם המערך כסיעה אחת בכנסת. המערך מרחיק את סיעות המיעוטים כדי שיקבל הצעות נוספות.

אני מציע לכלול את סיעות שיתוף ואחווה וקידמה ופיתוח במערך ולקבוע למערך 15 הצעות לסדר-היום ו-15 הצעות חוק פרטיות.

אני מציע שנפסיק את הדיון בנושא זה ונמשיך לדון בו בשבוע הבא, כי הזמנו לשעה 9.00

היו"ר מ. ברעם:

את נציגי הטלויזיה.

הוחלט: להמשיך בדיון בשבוע הבא.

ח. סדרי הפעלת שידורי הטלויזיה מהכנסת

אני מברך את ד"ר יכיל - יושב-ראש רשות השידור; מר שמואל אלמוג - מנכ"ל רשות השידור; ומר חגי פינסקר - מסונה בפועל על הטלויזיה.

בישיבת הוועדה מיום 16.12.69 החליטה ועדת הכנסת להזמין את נציגי הנהלת הטלויזיה לדון על סדרי הפעלת שידורי הטלויזיה בכנסת. נשמע את הצעתם של נציגי הטלויזיה ומה הם הנוהגים בפרלמנטים אחרים בעולם.

ש. אלמוג:

מן המקובל בעולם הוא שבפרלמנטים בהם אסור שידור לרדיו אסור גם שידור לטלויזיה, ובפרלמנטים בהם מותר שידור - מותרים שני השידורים. הואיל והנוהג הקיים בכנסת מתיר שידור לרדיו, צטייתנו היא להמליץ בפני הוועדה שייקבע דין אחד לגבי שידורי הרדיו והטלויזיה מהכנסת. מדי פעם בפעם ניתנת רשות ספציפית לשידור חד פעמי לטלויזיה. ברור שלא נוח ביותר לבקש מדי פעם רשות מיוחדת לשידור בטלויזיה ורצוי היה שיופעלו שידורי טלוויזיה מהכנסת כשם שמופעלים שידורי רדיו מהכנסת.

הטלויזיה היא מכשיר בעל פוטנציאל גדול מאוד אשר לעיתים מעורר חששות, כי לא ידוע מה כוחה של הטלויזיה ובאיזו מידה יכולה היא לשנות דברים. לטלויזיה יש השפעה בשני הכיוונים. שאלה זו מעוררת תמיהות רבות ומחקרים, אך בחברה שלנו, כאשר הטלויזיה הופכת למצרך עממי ונמצאת כמעט בכל בית - שידורי טלוויזיה מהכנסת הם דרך המלך להביא את הדמוקרטיה לבתים בצורה שוות נפש.

טמונה סכנה בשידורי טלוויזיה. התאורה בכנסת איננה מתאימה, צריכים להיעשות שידורים טכניים עבור הטלויזיה, כפי שנעשו בשעתו עבור שידורי הרדיו מהכנסת. מחר אפשר שתופנה אלינו תלונה כי פלוני מופיע טוב יותר בטלויזיה מאשר אלמוני, דברים אלה אי-אפשר לחזות מראש. הנסיון מלמד כי לא האנשים שיש להם פנים יפות מופיעים יפה על מסך הטלויזיה. נכון שהאפקט הוא שונה, נכון שיכולה להתעורר בעיה שחברי-הכנסת יטענו כי קופחו. החששות הללו קיימים בדרך כלל הן בסיקור בעיתונות והן בסיקור ברדיו. ברור שרשות השידור אינה נקיה מטעויות ומדי פעם מודים אנו בצדקת הטענה ומנסים לתקנה, אך בטוח אני כי אין מצידנו כל רצון רע, או גישה מגמתית להפלות חברים לטובה או לרעה. סבור אני שרשות ממלכתית צריכה למצוא את הדרך להתגבר על חששות ועל ספיקות שיתעוררו. הכנסת חוקקה את חוק רשות השידור, הקימה את הרשות ונתנה לה סמכויות, מדוע תדיר או תמנע הכנסת מעצמה את המכשיר הזה?

היו"ר מ. ברעם:

הזמנו את נציגי רשות השידור מתוך הנחה שנשמע מפייהם את מירב האינפורמציה ולאחר

מכן תתייעצנה הסייעות בינן לבין עצמן ואנחנו נשוב לדון בנושא.

ד. ארזי:

האם כוונתכם היא שיימסר מגזין בטלויזיה, כפי שנמסר ברדיו בימי חמישי בערב בשידור "השבוע בכנסת", או שכוונתכם למסור כל יום קטעים מסויימים מהדיון בכנסת? זוהי שאלה מכרעת לגבי קביעת עמדת בנושא.

במקרה שתשובתכם לשאלתי הראשונה תהיה כי תשררו כל יום, האם מתכוונים אתם לשדר רק אירועים, או למסור כל יום דיווח שוטף על הדיונים בכנסת? האם הדיווח ייכלל ב"מבט החדשות"? כמה דקות תקדישו במסגרת "מבט החדשות" לסקירה על פעולות הכנסת?

א. הרמל:

אני מציע שלא ניכנס לבידור הטכניקה של הטלוויזיה, אלא נתרכז בבעיה העקרונית. מציע אני להנהיג את שידורי הטלוויזיה מהכנסת, מתוך הנחה שהם בעלי מקצוע וכפי שהם פועלים בכל הכיוונים כך ישקלו אם לשדר מדי יום, או לפי הצורך. עובדי הטלוויזיה פתוחים לייצוג נכון של הנושאים. התעורר בכנסת עניין מקומות הישיבה של החברים, אולי נציגי הטלוויזיה יביאו בחשבון את הנושא הזה ובאשר ישדרו מהכנסת יודאו שכל הכנסת לעיני המצלמה. הטלוויזיה משתדלת לפעול באופן טוב ביותר לפי שיקול דעתה ובודאי תהיה גם פתוחה לביקורת. אנשי הטלוויזיה יורשו לצלם גם בספרייה, בהתאם לרשות שתינתן להם.

אני מציע שוועדת הכנסת תקבע כי שידורי הטלוויזיה מהכנסת רצויים, ושאר השידורים ייערכו בין נציגי הטלוויזיה לבין יושב-ראש הכנסת, הנשיאות ונציבות השירות.

א. עופר: האם תופעל הטלוויזיה רק ממליאת הכנסת, או שהבית כולו ייפתח בפני הטלוויזיה אשר תחליט, לפי הבנתה, היכן לצלם? כי שידורי הטלוויזיה הם עצין חיי יותר.

מ. ביבי: הייתי מבקש שנקדם את פני הבעיות שעוללות להתעורר עוד מלכתחילה כדי שלא ניגרר אחר-כך לויכוחים לא נעימים. אינני יודע כיצד חושבת הטלוויזיה לבצע את שידוריה, כי אפילו אם יצטמצמו השידורים במסגרת המליאה בלבד יכולות להתעורר בעיות אם צולם חבר-הכנסת בשעה שנרדם, או פיהק, או עשה תנועה מסויימת, ותמונות כאלה תעוררנה את זעמם של אותם חברים.

כמה יעלו שידורי הטלוויזיה מן הכנסת מבחינה תקציבית? על חשבון אילו תכניות ישדרו את השידורים מהכנסת?

י. גולן: הייתי חסיד גדול של הקמת הטלוויזיה בישראל, אך יש לי עוד ספיקות רבים ביחס לפתיחה רחבה של שערי הכנסת עבור שידורי הכנסת. מד אלמוג שאל מדוע הכנסת שחוקקה את החוק תמנע שידורים מעצמה; - הכנסת חוקקה את החוק לא בשביל עצמה אלא בשביל העם. אי אפשר לקבוע דין אחד לגבי שידורי רדיו ושידורי טלוויזיה מהכנסת, אין השידורים דומים והדבר ידוע לכל. התרגלנו לשידורי הרדיו באופן כזה שאיננו מרגישים כלל כי דברינו מוקלטים, כל חבר-הכנסת יודע שכל מלה שנאמרת מעל דוכן הכנסת מוקלטת, אך החיים מתנהלים באופן הטבעי ביותר; דבר אחר הוא לגבי הטלוויזיה, הטלוויזיה היא מכשיר בעל עוצמה והשפעה רבה. קיימת סכנה לחיים בלתי טבעיים בכנסת, שאיפה לראויות מופרזת. כאשר נדלק האור החזק של מצלמת הטלוויזיה מנסים חברי-הכנסת לשנות את תנוחתם ויש לדבר הר בפסד מאוד. עלינו לדעת כיצד תפעלו. גם בגד שידורי הרדיו יש תלונות קשות מאוד שעדיין לא הצלחתם להתגבר עליהם; בשידורי הטלוויזיה תתעוררנה טענות קשות יותר. לעיניכם עומדת טובת הטלוויזיה, לדוגמה: בפתחת הכנסת ההצעה המשעשעת ביותר בעיניכם היתה הצעתו של חבר-הכנסת שלום כהן אשר צילמתם אותו במשך 5 דקות. אינני יודע אם זהו רצון העם. מבחינה טלוויזיונית שעשעה ההצעה מאוד.

אני מבקש לדעת מה הן הסכנות הצפויות

וכיצד תימנעו מפניהן?

י. נבון:

האם אמנם מסוגלת הטלוויזיה מבחינה טכנית להקיף את כל חלקי הבית? כמה מצלמות יש והיכן הן תוצבנה? אינני מדבר על האור המכוון לעבר הנואם - האור כל כך חזק שהנואם והיושב-ראש אינם רואים שום דבר. גם בעיה זו צריכה לבוא על תיקונה. בשידורי הרדיו אין רואים את המליאה, אלא שומעים את הנואם ואת דפיקות הפטיש; אחד החששות הם שהמליאה אינה מלאה. אם הצלמים מחפשים דברים פיקנטיים הם יצלמו את המליאה ברגע שהיא ריקה והחשש הוא שאותה תמונה תשקף את העבודה בכנסת. הדבר דורש מחשבה רצינית מאוד.

אינני בעד זה שהטלוויזיה תפעל בוועדות. הוועדות הן סגורות. הטלוויזיה יכולה לצלם באופן חד פעמי, בתחילת או בסוף המושב את עבודת הוועדות.

אני מציע לבקש מהממונים על הטלוויזיה להגיש לחברי-הוועדה הצעה מפורטת על סדרי הפעלת שידורי הטלוויזיה מהכנסת.

י. נבון:

הצעת השניה היא לאשר עקרונית את הפעלת שידורי הטלוויזיה מהכנסת וכעבור חודשיים או שלושה חודשים נשוב לדון ולשמוע תגובות והערות לאור הנסיון שנצבר.

א. רזיאל-נאור:

משום שמעריכה אני את כוחה של הטלוויזיה יש לי ספיקות רבים אם וכיצד להפעיל את הטלוויזיה בכנסת. לאמיתו של דבר מופעלת הטלוויזיה בכנסת, אלא שעד כה הורשתה לצלם רק אירועים מיוחדים בכנסת. איננו יכולים לומר כי הכנסת חסומה הרמטית בפני הטלוויזיה. עלינו לבדוק מבחינות שונות כיצד מופיעה הכנסת בטלוויזיה. לא תמיד טוב מראה עיניים מהלך נפש, לפי מראה העיניים מעתיק לפעמים את נקודת הכוונת לדברים שוליים. יש אנשים המופיעים יפה בטלוויזיה ויש אנשים שאינם מופיעים יפה בטלוויזיה ויש טעם לדבריהם. הטלוויזיה אינה מניחה לצופה לרדת לעומקם של הדברים. הצופה בונה את עולמו לפי התמונות הנראות על מסך הטלוויזיה. מתעוררת גם השאלה האם נפיק תועלת משידור יום יומי טלוויזיוני. הטלוויזיה לא תוכל להסריט את הכנסת בכל שעות עבודתה ושוב נתון הדבר לבחירה של גורמים. מצד אחד אפשר לומר שהטלוויזיה היא או בייקטיבית - המצלמה היא או בייקטיבית; אך האדם לא תמיד או בייקטיבי. במלחמת הבחירות הובסו מועמדים רק בגלל אי הצלחתם בטלוויזיה. מוקדם מאוד להפעיל שידורי טלוויזיה מהכנסת. גם כלפי שידורי הרדיו יש לנו טענות וכלפי הטלוויזיה תקבלנה אותן טענות מימד מכופל. לא תמיד הולם השיפוט של אנשים הטלוויזיה את מחשבתם של חברי-הכנסת. מדוע חשוב להנציח קריאת ביניים של מישהו, או העויה, או להסריט חברי-כנסת מסויימים ולא אחרים? שיפוטים אלה הם שקובעים גם את השקפתו של הצופה. למה לנו כל זה? האם אנו, מבחינת המבנה הדמוקרטי של המדינה, מאורגנים כל כך ביסודות הדמוקרטיה? אני נוחה יותר לשידורי טלוויזיה לעת מצוא - אירועים מסויימים שיורשה לצלמם לפי החלטת הכנסת. אני מתנגדת לצילומים בוועדות, כי הוועדות הן סגורות. נכון אמר חבר-הכנסת גולן שהראויותנות תקבל. תוספת של משמעות. יש הבדל עצום בין דיון פומבי בישיבה סגורה לבין דיון חשוף בהשתתפות כל העם. האירועים הללו נערכים בכנסת ולא באיצטדיונים. הטלוויזיה חושפת הכל, היא כוח חדש שאיננו בקיאים בו ואיננו יכולים להדריכם כיצד לצלם.

אני מציעה שלא ניחפז ולא נקבע מסמרות, אפילו לא לכמה חודשים, כי אם נחליט להפסיק את שידורי הטלוויזיה מהכנסת לאחר אותם חודשים תקום זעקה בקרב הצופים כי מעלימים מפניהם את הנעשה בכנסת.

ש. ארליך:

ציפיתי לשמוע ממר אלמוג תכנית מפורטת יותר בדבר הפעלת שידורי הטלוויזיה מהכנסת. אני מצטרף לשאלות שהועלו על-ידי החברים: ארזי, עופר גולן ונבון, אני גם שותף לשיקולים ולהיסוסים שהובעו; אולם יש לי דעה פחות או יותר מגובשת: גם אם נחליט לא להפעיל שידורי טלוויזיה מהכנסת לא נוכל לעמוד בכך לאורך ימים לנוכח התפתחות כלי התקשורת המודרניים. כן ברור לי כי כשאנני עושה אינני שוגה. (י. נבון: לפעמים יש מחדלים שהם שגיאות) נדמה לי שזה לא יהיה סחל חמור ונלמד מן השגיאות. אני מבין שיש בשידורי הטלוויזיה צד פיקנטי הפוגע מעט בהתעמקות הצופה בדברי הנואם. כל הסכנות ידועות לי; אך רואה אני גם צדדים חיוביים בהפעלת הטלוויזיה מהכנסת: קירוב העם לכנסת, יש בכך ערך חיובי. הוזכר כאן השוני בין שידורי הרדיו לבין שידורי הטלוויזיה. כאשר שומעים את חברי-הכנסת ב"השבוע בכנסת" השמיעה יוצרת דמיון עשיר בעיני המאזין, אינני יודע מה יכול לפתח הדמיון. עלינו לבדוק מה מתכוונת הטלוויזיה לשדר מהכנסת.

י. רפאל:

נדמה לי שההסתייגויות וההססנות לגבי הטלוויזיה בכנסת נובעות מתוך כך שהמכשיר חדש אצלנו ומכאן נובע היחס הזה. כל התיאור הגרוטסקי של חבר-הכנסת גולן שיש בו הגררות מסויימת אחר חבר-הכנסת אבנרי על שכל חבר-הכנסת משנה את תנוחתו בעת שמופנים אליו זרקורי הטלוויזיה - עוד נדרגל לכך. הכנסת פתוחה לקהל ולעיתונאים, מדוע נמנע בעד הצופים לצפות בשידורי הטלוויזיה מהכנסת? אינני חושב שיש לכנסת מה להעלים מעיני הצופים. אם יש פגמים בכנסת אולי תשפיע הטלוויזיה על הסרתם כשם שמשפיעה ביקורת בעיתונות. גם בפרלמנטים אחרים נמצאים לפעמים באולם רק שבעה חברים. האו"ם מצולם באופן בלתי פוסק, האם משפיע הדבר על האנשים המופיעים שם? לא! אין הדבר משפיע על התנהגות האנשים ומדוע ישפיע הדבר על התנהגות חברי-הכנסת, מדוע רואים אתם כך את חברי-הכנסת?

י. רפאל:

אפשר לצלם את הוועדות בתחילת מושב או בסופו, אך לא באופן קבוע, כי הוועדות סגורות לקהל. לא שמעתי נימוקים מדוע לא רוצים בהפעלת שידורי הטלוויזיה מהכנסת. תתעוררנה בעיות טכניות רבות וגם בעיות בקשר לתכניות. ברור לי שלא יצלמו את הכנסת בכל שעות עבודתה, הדבר יעלה כסף רב. תתעוררנה שאלות בקשר לאופן השידור בטלוויזיה, אם הוא ייערך בצורת מגזין או באופן אחר. הנהלת רשות השידור תדע שיש להפעיל את העניין בידי אדם בעל דעה, כי יהיה זה קשר עם המוסד העליון של המדינה. אותו אדם צריך להיות אחראי ורציני בעבודתו. כאשר יופעלו שידורי טלוויזיה מהכנסת יהיו הם נתונים גם לביקורת ויש בכך תועלת צדדית. אם שידורי הטלוויזיה מהכנסת ידחקו או ימעטו מזמנן של תכניות אחרות הדבר כדאי, כי זהו אמצעי לקרב את הכנסת לעם.

באופן עקרוני תומך אני בהפעלת שידורי הטלוויזיה מהכנסת. אני מציע שהנהלת רשות השידור תציע תכנית מסויימת, או תכניות אלטרנטיביות כיצד מתארים הם לעצמם לארגן את השידורים מהכנסת. לפני שניקבע את החלטתנו הסופית תהיה לנו אפשרות לראות את העניין באופן קונקרטי.

ש.י. גרוס:

לא שמעתי מאף אחד מהנואמים לפני נימוקים מדוע כן להפעיל שידורי טלוויזיה מהכנסת. נאמר רק שהדבר יקרב את הציבור לכנסת: בזקודה זו חלוקות דעות אם שידורי הטלוויזיה מהכנסת ירחיקו או יקרבו את הציבור לכנסת. יש הבדל רב בין שידורי רדיו מהכנסת לבין שידורי טלוויזיה מהכנסת, הציבור רגיש הרבה יותר לגבי הפליות בטלוויזיה מאשר ברדיו.

נימוקי נגד הפעלת שידורי הטלוויזיה מהכנסת הם: (א) מטבע הדברים נועד מכשיר הטלוויזיה לשעשע את הצופים ואנשי הטלוויזיה מחפשים תמיד את הצד המשעשע ולא הצד הענייני, לכן הסריטו זמן כה רב את חבר-הכנסת כהן שהציע את חבר-הכנסת אבנרי לכהונת יושב-ראש הכנסת. יש לי הרושם שסריטו את הכנסת בעיקר בזמנים שהמליאה תהיה ריקה. החשש החזק ביותר שלי הוא שאנשי הטלוויזיה ישדרו דברים משעשעים ולא ענייניים; (ב) עלינו לחשוב על התקציב - אין לי מושג מה יהיה גובה התקציב לשידורי הטלוויזיה מהכנסת; (ג) למה לנו להכנס לכל החששות הללו? יש פרלמנטים גדולים יותר בעולם שאינם פתוחים בפני שידורי הטלוויזיה, מדוע עלינו להיות בין הראשונים ולהנהיג שידורי טלוויזיה מהכנסת?

מכל הנימוקים הללו מציע אני באופן קונקרטי להשאיר את המצב סטטוס קוו. אני מציע לא להתווכח, לא להמשיך בדיון בנושא זה ולעת עתה לא להנהיג באופן קבוע שידורי טלוויזיה מהכנסת. הכנסת תיתן הרשאות חד פעמיות עבור צילום אירועים מסויימים, פתיחות חגיגיות של הכנסת, דיונים בטחוניים ודיונים מדיניים - כפי שהיה עד כה, אך לא להושות שידור קבוע של מתן רפורטג'ות מהכנסת.

א. זילברברג:

הצד הטכני אינו מדאיג אותי. עלינו להביא בחשבון שני מומנטים: (א) יש לכנסת עניין לקשור את הקשר בינה לבין האזרח, קשר חי הנקשר בעת שהאזרח פותח את המקלט ורואה את המתרחש בכנסת. קשר זה הוא חשוב מאוד. השאלה היא אם נצליח להראות מה שהכנסת מעוניינת להראות, או שיראו מה שחלק מהצופים מעוניין לראות ועל כך אפשר למצוא פשרה; (ב) אין אף אדם בארץ המלווה בעבודתו באופן מתמיד על-ידי מצלמה. אינני יודע אם מנהל רשות השידור היה מסכים להיות מלווה בעבודתו במצלמה. יש מומנטים שצריכים להתגבר עליהם. אם תימצא פשרה בין שני העניינים האלה ויתגברו עליהם יכול להיווצר דבר טוב וחיובי.

אין טעם לדחות את הדיון בנושא זה, כי אם נדחה את הדיון נצטרך לשוב ולדון בו בעוד כמה חודשים. עלינו למצוא פשרה ולהתגבר על הקשיים.

היו"ר מ. ברעם:

לדברי חבר-הכנסת גרוס: אינני חושב כי בשלים אנו לומר שההצעה תורד מסדר-היום וזאת דוקא בגלל הנימוק שהעלית. ידוע לי שבכל פסק הלכה היו מתווכחים בעד ונגד וכל מי שמציג באורח עקרוני את טובת הטלוויזיה מביע גם את חששותיו: האם החששות הם כל כך כבדים שכדאי לוותר על כלי תקשורת זה?

היו"ר ס. ברעם:

אינני דואג עתה לתקציב, רשות השידור לא תוסיף על 2.30 שעות השידור באותו ערב. במקום שידורים אחרים אפשר לשדר מהכנסת.

הצעותי הן: (א) רשות השידור תגיש לוועדת הכנסת תזכיר מפורט ותשובות על השאלות שהתעוררו כאן ותוסיף כיצד רוצים הם להנהיג את שידורי הטלוויזיה מהכנסת. אין לי כל ספק שאנשי רשות השידור יפקידו מדור זה בידי אדם אחראי ורציני.

(ב) לאחר שנקבל את התזכיר אבקש את הסיעות שתתייעצנה בנושא ואנו נשוב ונדון בנושא בעוד כחודש ימים.

הישיבה נבעלה בשעה 10.15.